

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 610/2567

บริษัทบริหารสินทรัพย์ ก. โจทก์ นาย บ. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 12, ป.พ.พ. มาตรา 5

ย่อ / หลักกฎหมาย

พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 12 บัญญัติหลักแห่งการใช้สิทธิและการชำระหนี้ของผู้ประกอบธุรกิจแตกต่างจากการใช้สิทธิและการชำระหนี้ของบุคคลตาม ป.พ.พ. มาตรา 5 เพราะต้องการยกระดับมาตรฐานความสุจริตของผู้ประกอบธุรกิจในการใช้สิทธิและในการชำระหนี้ให้ยิ่งไปกว่าบุคคลทั่วไปจะพึงมีตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยผู้ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติต่อผู้บริโภคไม่ด้อยไปกว่ามาตรฐานทางการค้าของผู้ประกอบธุรกิจในกิจการทำนองเดียวกันประพฤติปฏิบัติต่อผู้บริโภค ทั้งต้องมีจริยธรรมในการประกอบกิจการภายใต้ระบบธุรกิจที่มีการแข่งขันกันอย่างเสรีและเป็นธรรม มีความรับผิดชอบ ดำเนินการด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้บริโภค อันจะส่งผลต่อความก้าวหน้าในกิจการของผู้ประกอบธุรกิจควบคู่กันไป หากผู้ประกอบธุรกิจใช้สิทธิหรือชำระหนี้ในเกณฑ์ที่ด้อยกว่ามาตรฐานความสุจริตดังกล่าวแล้ว ย่อมเท่ากับว่าผู้ประกอบธุรกิจใช้สิทธิไม่สุจริต และศาลไม่อาจบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้แก่ผู้ประกอบธุรกิจที่ใช้สิทธิไม่สุจริตเช่นนั้นได้ เมื่อข้อเท็จจริงอันเป็นที่มาแห่งการใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้จำเลยทั้งสองชำระหนี้แก่โจทก์ซึ่งประกอบธุรกิจบริษัทบริหารสินทรัพย์ และรับโอนสิทธิเรียกร้องที่ธนาคาร น. เจ้าหนี้เดิมมีอยู่ต่อจำเลยทั้งสอง ไม่ปรากฏหลักฐานแสดงรายละเอียดการชำระหนี้ของจำเลยทั้งสองว่า จำเลยทั้งสองชำระหนี้ครั้งสุดท้ายตามสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้แก่ธนาคาร น. ในวันใด และธนาคาร น. เจ้าหนี้เดิมอาจใช้สิทธิเรียกร้องตามสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ฉบับลงวันที่ 23 เมษายน 2550 ได้ตั้งแต่วิธีใดรวมถึงโจทก์ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องมาแล้วได้ใช้สิทธิบังคับชำระหนี้จากจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ในทันทีที่มีโอกาสกระทำได้หรือภายในระยะเวลาอันสมควรหรือไม่ พฤติการณ์ของธนาคาร น. เจ้าหนี้เดิมกับโจทก์ซึ่งรับโอนสิทธิเรียกร้องมาในปี 2557 ยังคงทอดเวลาให้เนิ่นช้ากว่าจะนำคดีมาฟ้องเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2563 เป็นเวลาถึงห้าปีเศษ จนเป็นเหตุให้ภาระหนี้ในส่วนดอกเบี้ยที่จำเลยทั้งสองต้องรับผิดชอบสูงเกินไปกว่าต้นเงินที่ค้างชำระ แสดงให้เห็นว่าเจ้าหนี้เดิมและโจทก์ซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจใช้สิทธิเรียกร้องต่อลูกหนี้โดยมิได้คำนึงถึงความเสียหายของจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นผู้บริโภค กรณีนี้เป็นการใช้สิทธิไม่สุจริตและไม่คำนึงถึงมาตรฐานทางการค้าที่เหมาะสมภายใต้ระบบธุรกิจที่เป็นธรรม ตาม พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 12 ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติดังกล่าวไม่กำหนดให้โจทก์ได้รับดอกเบี้ยหลังจากวันฟ้องจึงสมควรแก่รูปคดีแล้ว

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งสองชำระเงิน 1,557,603.03 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 16 ต่อปี ของต้นเงิน 759,977.73 บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากจำเลยทั้งสองไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วน ให้ยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 37397 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์ หากได้เงินไม่พอชำระหนี้ ให้ยึดหรือ

อายัดทรัพย์สินอื่นของจำเลยที่ 1 ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระแก่โจทก์จนครบถ้วน จำเลยทั้งสองขาดนัดยื่นคำให้การ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าให้จำเลยทั้งสองชำระเงิน 887,198.56 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 7 ต่อปี ของต้นเงิน 759,977.73 บาท นับถัดจากวันที่ 23 ตุลาคม 2557 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ หากไม่ชำระหนี้ให้ยึดที่ดินโฉนดเลขที่ 37397 พร้อมสิ่งปลูกสร้าง ออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์ หากได้เงินไม่พอชำระหนี้ให้ยึดทรัพย์สินอื่นของจำเลยทั้งสองออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์จนครบถ้วน กับให้จำเลยทั้งสองใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ 3,000 บาท โจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 1 แผนกคดีผู้บริโภคพิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยทั้งสองชำระเงิน 887,198.56 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละเอ็ดมัลลาร์ ตามประกาศธนาคาร น. และประกาศของโจทก์ที่มีผลใช้บังคับแต่ละช่วงเวลา บวกร้อยละ 2 ต่อปี ของต้นเงิน 759,977.73 บาท นับถัดจากวันที่ 23 ตุลาคม 2557 จนถึงวันฟ้อง (ฟ้องวันที่ 30 เมษายน 2563) ทั้งนี้ ไม่บังคับจำเลยทั้งสองชำระดอกเบี้ยหลังจากวันฟ้อง นอกจากที่แก้คงให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่คู่ความมิได้โต้เถียงกันในชั้นนี้รับฟังเป็นยุติว่า เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2539 จำเลยทั้งสองกู้เงินและรับเงินจากธนาคาร น. 1,400,000 บาท ตกลงเสียดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 19 ต่อปี และผ่อนชำระต้นเงินและดอกเบี้ยตามจำนวนที่กำหนดในสัญญา ในวันเดียวกันจำเลยที่ 1 จดทะเบียนจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ 37397 พร้อมสิ่งปลูกสร้างเป็นประกันการชำระหนี้ โดยตกลงว่าหากบังคับทรัพย์สินจำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ยอมให้ธนาคารบังคับเอาจากทรัพย์สินอื่นของจำเลยที่ 1 ได้จนครบถ้วน ภายหลังจากทำสัญญากู้จำเลยทั้งสองทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้หลายครั้ง โดยครั้งสุดท้ายทำสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2550 โดยจำเลยที่ 1 ยอมรับว่า ณ วันที่ 30 มีนาคม 2550 จำเลยที่ 1 ค้างชำระต้นเงิน 800,741.53 บาท และดอกเบี้ย 67,374.13 บาท จำเลยทั้งสองมิได้ชำระเงินกู้ตามข้อตกลงในสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ต่อมาธนาคาร น. ทำสัญญาโอนขายสิทธิเรียกร้องในสินเชื่อและหลักประกันในส่วนของจำเลยทั้งสองให้บริษัทบริหารสินทรัพย์ ท. และเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2557 บริษัทดังกล่าวทำสัญญาโอนขายสิทธิเรียกร้องสินเชื่อและหลักประกันในส่วนของจำเลยทั้งสองให้แก่โจทก์ คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า โจทก์มีสิทธิคิดดอกเบี้ยผิดนัดอัตราร้อยละ 16 ต่อปี ได้หรือไม่ เพียงใด เห็นว่า พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 12 บัญญัติหลักแห่งการใช้สิทธิและการชำระหนี้ของผู้ประกอบธุรกิจไว้ว่า "ในการใช้สิทธิแห่งตนก็ดี ในการชำระหนี้ก็ดี ผู้ประกอบธุรกิจต้องกระทำด้วยความสุจริตโดยคำนึงถึงมาตรฐานทางการค้าที่เหมาะสมภายใต้ระบบธุรกิจที่เป็นธรรม" บทบัญญัติดังกล่าวแตกต่างจากการใช้สิทธิและการชำระหนี้ของบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 5 ที่บัญญัติให้บุคคลทุกคนต้องกระทำโดยสุจริต เพราะต้องการยกระดับมาตรฐานความสุจริตของผู้ประกอบธุรกิจในการใช้สิทธิและการชำระหนี้ให้ยิ่งไปกว่าบุคคลทั่วไปจะพึงมีตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยผู้ประกอบธุรกิจต้องปฏิบัติต่อผู้บริโภคไม่ด้อยไปกว่ามาตรฐานทางการค้าของผู้ประกอบธุรกิจในกิจการทำนองเดียวกันประพฤติปฏิบัติต่อผู้บริโภค ทั้งต้องมีจริยธรรมในการประกอบกิจการภายใต้ระบบธุรกิจที่มีการแข่งขันกันอย่างเสรีและเป็นธรรม มีความรับผิดชอบ ดำเนินการด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้บริโภค อันจะส่งผลต่อความก้าวหน้าในกิจการของผู้ประกอบธุรกิจควบคู่กันไป หากผู้ประกอบธุรกิจใช้

สิทธิหรือชำระหนี้ในเกณฑ์ที่ดีกว่ามาตรฐานความสุจริตดังกล่าวแล้ว ย่อมเท่ากับว่า ผู้ประกอบธุรกิจใช้สิทธิไม่สุจริต และศาลไม่อาจบังคับให้ลูกหนี้ชำระหนี้แก่ผู้ประกอบธุรกิจที่ใช้สิทธิไม่สุจริตเช่นนั้นได้ เมื่อข้อเท็จจริงอันเป็นที่มาแห่งการใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้จำเลย ทั้งสองชำระหนี้แก่โจทก์ซึ่งประกอบธุรกิจบริหารสินทรัพย์ และรับโอนสิทธิเรียกร้องที่ ธนาคาร น. เจ้าหนี้เดิมมีอยู่ต่อจำเลยทั้งสอง ไม่ปรากฏหลักฐานแสดงรายละเอียดการชำระหนี้ของ จำเลยทั้งสองว่า จำเลยทั้งสองชำระหนี้ครั้งสุดท้ายตามสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้แก่ธนาคาร น. ในวันใด และธนาคาร น. เจ้าหนี้เดิมอาจใช้สิทธิเรียกร้องตามสัญญาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ฉบับ ลงวันที่ 23 เมษายน 2550 ได้ตั้งแต่วินาทีใด รวมถึงโจทก์ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องมาแล้วได้ใช้สิทธิ บังคับชำระหนี้จากจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นผู้ผิวนัดชำระหนี้ในทันทีที่มีโอกาสกระทำได้หรือภายใน ระยะเวลาอันสมควรหรือไม่ อย่างไร ลำพังข้ออ้างที่โจทก์เพ่งยกขึ้นในชั้นฎีกาถึงความล่าช้าในการ ดำเนินคดีต่อจำเลยทั้งสองว่าเป็นผลจากระบบงานภายในของโจทก์และธนาคารเจ้าหนี้เดิมซึ่งมี การรวมกิจการกับธนาคารอื่น จนมีการโอนหนี้รวมถึงข้อมูลลูกหนี้จำนวนมากเป็นลำดับเรื่อยมายัง ไม่เพียงพอที่จะรับฟังว่า เจ้าหนี้เดิมและโจทก์ผู้รับโอนหนี้ได้ใช้สิทธิเรียกร้องภายในระยะเวลาที่ เหมาะสมแล้ว พฤติการณ์ของธนาคาร น. เจ้าหนี้เดิมกับโจทก์ซึ่งรับโอนสิทธิเรียกร้องมาในปี 2557 ยังคงทอดเวลาให้เนิ่นช้ากว่าจะนำคดีมาฟ้องเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2563 เป็นเวลาถึงห้าปีเศษ จน เป็นเหตุให้การระงับในส่วนดอกเบี้ยที่จำเลยทั้งสองต้องรับผิดชอบสูงเกินไปกว่าต้นทุนที่ค้างชำระ แสดงให้เห็นว่าเจ้าหนี้เดิมและโจทก์ซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจใช้สิทธิเรียกร้องต่อลูกหนี้โดยมิได้ คำนึงถึงความเสียหายของจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นผู้บริโภค กรณีนับเป็นการใช้สิทธิไม่สุจริตและไม่ คำนึงถึงมาตรฐานทางการค้าที่เหมาะสมภายใต้ระบบธุรกิจที่เป็นธรรม ตามพระราชบัญญัติวิธี พิจารณาคดีผู้บริโภค พ.ศ. 2551 มาตรา 12 ดังนี้ การที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 อาศัยอำนาจบทบัญญัติ ดังกล่าวไม่กำหนดให้โจทก์ได้รับดอกเบี้ยทั้งอัตราปกติและอัตราผิวนัดของหนี้ต้นเงินภายหลังจาก วันฟ้องจึงเป็นการพิพากษาตามสมควรแก่รูปคดีแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมในชั้นฎีกาให้เป็นพับ

องค์คณะ

ณัฐชัย ไวยภาษจิรกุล · ชาญณรงค์ ปราณิจิตต์ · แรกรณ ปริพนธ์พจนพิสุทธิ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/610/2567>